

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre els trobadors a lletrA, l'espai virtual de literatura catalana de la Universitat Oberta de Catalunya

< <http://lletra.uoc.edu/ca/tema/els-trobadors> >

Els trobadors

Els poetes que integren la lírica provençal des dels segles XII i XIII, entre els quals es confonen els naturals del migdia de les Gàl·lies amb italians i catalans, són anomenats *trobadors*, i llur activitat literària és designada amb el verb *trobar*, el contingut semàntic del qual és paral·lel al del llatí *invenire* que significa "trobar" (una cosa) i "crear literàriament". El nom de poeta era reservat a

aquells que componien en llatí; i el de trobador s'estengué a les altres llengües per designar els autors de les poesies cultes en llengua vulgar: *trouvère* en francès, *trovator* en italià, *trobador* en castellà (després escrit *trovador*).

El trobador no tan sols redactava el text, o lletra, de la poesia, sinó que també componia la música amb la qual aquella havia d'ésser difosa per mitjà del cant. El trobador era, doncs, músic i poeta alhora; i els cançoners medievals ens han conservat bon nombre de notacions musicals de poesies trobadoresques. Aquesta necessitat de compondre musicalment exigia al trobador una elevada formació i una especialització determinada que, en principi, barrava el pas als mers dilettants. La rígida tècnica poètica tampoc no permetia les improvisacions.

El trobador, des del moment que havia d'aprendre el seu ofici poètic i vivia mercès a ell, era un professional de la literatura. Un Bernat de Ventadorn, un Giraut de Bornelh o un Arnaut Daniel vivien de l'acolliment i de les recompenses que rebien a les diverses corts que freqüentaven. Però ja de bon antuvi hi hagué grans senyors reis, prínceps sobirans, barons feudals que conrearen la poesia provençal i esdevingueren trobadors, com ara el més antic d'obra conservada, Guilhem de Peitieu (o sigui Guillem, duc d'Aquitània i comte de Poitiers), Ricard Cor de Lleó o Raimbaut d'Aurenga (comte d'Orange), exemple que fou seguit per altres senyors pertanyents a graus inferior de la jerarquia feudal. I, així com la cavalleria era una institució que feia germans d'armes tots els qui la professaven, la poesia provençal establí una certa germanetat entre els trobadors, qualsevulla que fos la classe o l'estament a què pertanyien. Es tracta d'un interessant fenomen, que avui anomenaríem social, que trobà ressò a Catalunya, on un rei com Alfons I va debatre poèticament amb el trobador llemosí Giraut de Bornelh, d'humil llinatge, i Pere Salvatge (si no és que es tracti de la mateixa persona). Cal fer notar, emperò, que a Catalunya abunden més els trobadors que foren senyors feudals o vassalls de certa categoria (Berenguer de Palol, Guerau de Cabrera, Guillem de Berguedà, Ponç de la Guàrdia, Guillem de Cabestany, Huguet de Mataplana, Jofre de Foixà, etc.) que no pas els de baixa condició i exclusivament professionals de la poesia, com ara el cas de Cerverí de Girona, dit també Guillem de Cervera. El que importa és que el trobador, només pel fet d'ésser-ho, així que reunia certs mèrits literaris i aconseguia prestigi, adquiria una categoria que li permetia d'ocupar un lloc a les corts, aconsellar els grans senyors, portar a terme ambaixades i participar en altres empreses, com les croades d'Orient.

Martí de Riquer, Antoni Comas, Joaquim Molas. *Història de la literatura catalana* (Barcelona: Ariel).

L'amor cortès

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre els trobadors a lletra, l'espai virtual de literatura catalana de la Universitat Oberta de Catalunya

< <http://lletra.uoc.edu/ca/tema/els-trobadors> >

És una literatura d'homes: és el món tal com el veien els homes. Aquest món és masculí. Només els homes compten: les úniques dones que apareixen pertanyen a la família de l'heroi (mare, germanes, esposa, filles). La dona ocupa un paper marginal, no té paraula; tots els diàlegs són masculins. Elles ploren, es desmaïen... interpreten el paper que convé a l'ordre femení. Sembla que les dones no anaven als torneigs tan sovint com es creu. Quan hi van hi són per excitar els guerrers a una més gran valentia: es combat millor sota la seva mirada; la guerra, o el simulacre de guerra, pren l'aspecte d'una competició de mascles, d'una d'aquestes "bravates eròtiques" que entren en joc en el més elemental dels mecanismes de la vida.

Joan Campàs i Cèsar Carreras. [Portal de La Vall de Boí](#) (Barcelona: UOC, 2002).

Ni sitot s'es la mar plana e suaus...

?erverí de Girona

Ni sitot s'es la mar plana e suaus

pot greu l'aiga planamen mezurar

encara mens ve ni conois ni sap

l'engenh e-lh mal qu'en falsa femna cap

Per vos ai oblidat...

Berenguer de Palazol

Per vos ai oblidat

e non per altra re

tot quant avi'amat

que de pauc mi sove

se ai per vos canjat

canjatz domna per me

vostre cors abdurat?

tast de textos

text

WEB: "Ab la dolçor del temps novèl..."

Text original i adaptació a l'occità modern d'aquest poema de Guillem de Peitieu (1071-1127).
<http://maclectic.free.fr/dylan/Musica/web/beguine02.html>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre els trobadors a lletrA, l'espai virtual de literatura catalana de la Universitat Oberta de Catalunya
< <http://lletra.uoc.edu/ca/tema/els-trobadors> >

WEB: De Belenoit a Saint Circ

Llistat de trobadors, ordenats pel nom, i les seves obres completes.
<http://www.trobar.org/troubadours/>

biobibliografia

biografia

WEB: A la Hiperenciclopèdia

http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0215756

WEB: A la Viquipèdia

Extensa informació, enllaços i un llistat de trobadors i trobairitz al web de l'enciclopèdia lliure.
<http://ca.wikipedia.org/wiki/Trobador>

bibliografia

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search~S13*cat/?searchtype=d&searcharg=trobador&searchscope=13&sortdr opdown=-&SORT=DZ&extended=0&SUBMIT=Cerca&searchlimits=&searchorigarg=Xtrobador

WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.cat/search*cat/d?SEARCH=trobador&sortdropdown=-&searchscope=23

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|Strobador|Orightrresult|U1?lang=cat&suite=pe arl>

WEB: Per comprar-ne llibres

<http://www.llibres.cat/ca/cerca-avancada/>

WEB: Articles sobre la temàtica (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=trobadors&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+ base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

comentaris

crítica

WEB: Les trobairitz

Pàgina a lletrA sobre aquesta temàtica.
<http://lletra.uoc.edu/ca/tema/les-trobairitz>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre els trobadors a lletra, l'espai virtual de literatura catalana de la Universitat Oberta de Catalunya

< <http://lletra.uoc.edu/ca/tema/els-trobadors> >

WEB: Sobre els trobadors

Molt bona pàgina de conceptes generals sobre els trobadors i la seva poesia, amb una secció extensa dedicada a Guillem de Berguedà i un llistat onomàstic.

<http://www.xtec.es/~malons22/trobadors/>

WEB: Guilhèm IX

Pàgina sobre Guilhèm IX, comte de Peitieu i duc d'Aquitània, nascut al 1071. En occità.

<http://www.reocities.com/Athens/7156/>

WEB: Via Occitana Catalana

Impressionant pàgina sobre el món i la cultura occitanes, amb un apartat dedicat als trobadors.

http://www.viaoccitanacatalana.org/home_cat.htm

WEB: Lo país dels trobadors

Un altre molt bon lloc sobre trobadors realitzat per l'Acadèmia de Tolosa. En occità.

<http://pedagogie.ac-toulouse.fr/occitan/trobadors/trobintrod.html>

diversos

WEB: "Auca dels trobadors"

Auca escrita per Joan Vilamala al web La paret de les auques. Amb suggeriments de treball.

<http://www.auques.cat/tot.php?auca=trobadors>

propostes didàctiques

recursos

WEB: La poesia trobadoresca

Proposta didàctica sobre la poesia trobadoresca amb activitats prèvies, pràctiques (poemes de Guillem de Berguedà i Bernat de Ventadorn) i complementàries.

<http://www.esca.cat/index.php/Literatura-4t-ESO/literatura-4t-deso.html#trobdoresca>